

**Краткий агрометеорологический обзор
за 1-ю декаду июня 2023 года.**

В первой декаде июня все зерносеющие районы северной части республики завершили посев яровых зерновых культур. На преобладающей территории Казахстана осадки прошли неравномерно, наибольшее количество осадков выпало в Северо-Казахстанской, Павлодарской и Актюбинской областях, на остальной части страны осадков выпало меньше нормы. Метеорологические условия были удовлетворительные для роста и развития яровых зерновых культур, из-за неравномерного распределения осадков. Выпавшие осадки несколько улучшили формирование влагозапасов в почве.

На **западе** страны (в *Западно-Казахстанской и Актюбинской областях*) на посевах яровой пшеницы наблюдается фаза «3-й лист» – «появление нижнего стеблевого узла», в окрестности агропоста Федоровка – «колошение», состояние растений повсеместно хорошее, высота пшеницы достигает 10-27 см.

На **севере** (в *Акмолинской, Северо-Казахстанской, Павлодарской и Костанайской областях*) в Акмолинской области на посевах яровой пшеницы отмечается фаза «всходы» - «кущение». Высота растений составляет 10-17 см. Состояние полей в основном хорошее и удовлетворительное. На паровых полях вносят органические удобрения. На наблюдаемых участках яровой пшеницы в Буландинском районе отмечены повреждения хлебными блошками до 10%. В Северо-Казахстанской области отмечается фаза развития «всходы» - «образование узловых корней». Высота растений 10-19 см. Состояние отличное и хорошее. В начале декады в районе имени Г. Мусрепова приступили к внесению азотных удобрений. В Павлодарской области отмечается фаза «всходы» - «3-й лист», на ранних посевах «кущение». Высота растений достигала 10-15 см. В Костанайской области отмечается фаза «всходы» - «кущение». Высота растений 9-23 см. Состояние отличное и хорошее. На посевах яровой ячмень находится в фазе «всходы» - «3-й лист», в Павлодарской области «появление нижнего стеблевого узла». Состояние в основном хорошее и удовлетворительное.

В **центре** (в *Карагандинской и Улытауской областях*) на наблюдаемых участках в Карагандинской области у яровой пшеницы отмечается фаза «всходы» - «выход в трубку». Высота пшеницы 9-21 см. Фаза развития ярового ячменя «3-й лист» - «появление нижнего стеблевого узла». Высота растений 9-32 см., состояние посевов отличное и хорошее. В окрестности МС Осакаровка отмечены повреждения яровой пшеницы хлебными блошками до 11-20%.

На **востоке** (в *Восточно-Казахстанской и Абайской областях*) на посевах яровой пшеницы в Абайской области отмечается фаза развития «кущение» - «появление нижнего стеблевого узла». Высота растений достигает 13-16 см. Проводят обработку полей гербицидами против сорняков.

В Восточно-Казахстанской области отмечается фаза «3-й лист» - «кущение». Высота растений 12-16 см. Состояние яровых культур отличное и хорошее.

На юге и юго-востоке (в Алматинской, Жетысуской, Жамбылской и Туркестанской областях) на наблюдаемых участках в Алматинской области высота ярового ячменя достигает 14-53 см, на поздних посевах до 10 см. Фаза развития «3-й лист» - «колошение», состояние растений отличное и хорошее. В Жетысуской области фаза развития «появление нижнего стеблевого узла», высота растений 13-42 см. В Жамбылской и Туркестанской областях у ярового ячменя на ранних посевах отмечается фаза развития «молочная спелость». Высота растений в основном от 51 до 64 см. Состояние посевов в основном хорошее.

В первой декаде июня в районах возделывания озимой пшеницы были благоприятные условия для роста и развития растений. У озимой пшеницы отмечается фаза «цветение» - «молочная спелость», в Жамбылской области «восковая спелость». Высота растений варьировалась от 71 до 79 см., в Туркестанской области до 88 см. Состояние посевов в основном хорошее и удовлетворительное.

На юге и юго-востоке состояние риса хорошее. Фаза развития «3-й лист» - «кущение», высота растений достигает 27 см. На наблюдаемых участках проводится спуск воды с рисовых чеков.

На юге и юго-востоке республики в яблоне-садах продолжается фаза развития «формирование плодов» - «конец роста побегов». Состояние плодовых культур (вишня, груша, яблоня) повсеместно хорошее, приступили к химической обработке яблони и подпитывающему поливу.

На посевах многолетних трав на юге и юго-востоке (люцерна, клевер) наблюдается фаза «колошение» - «отрастание после первого укоса», состояние трав хорошее и удовлетворительное.

На конец истекшей декады территории пастбищного животноводства были слабо и умеренно стравлены. На последний день декады общее состояние травостоя на пастбищах в основном хорошее и удовлетворительное. Отличное состояние травостоя наблюдалось в отдельных районах Актюбинской и Алматинской областях.

Запасы продуктивной влаги в почве в метровом слое почвы сложились оптимальные и удовлетворительные в отдельных районах на крайнем западе, северо-западе, севере, юге, востоке, юго-востоке и в центре. Недостаточные условия увлажнения отмечались в отдельных наблюдательных пунктах на северо-востоке, севере, юге и западе страны.

**2023 жылдың маусым айының 1-ші онкүндігіне қысқаша
агрометеорологиялық шолу**

Маусым айының бірінші онкүндігінде республиканың солтүстік жартысының барлық астық себілетін аудандарында жаздық дәнді дақылдарды себу науқаны аяқталды. Қазақстанның басым аймағында жауын-шашын біркелкі жаумаған, жауын-шашынның көп мөлшері Солтүстік Қазақстан, Павлодар және Ақтөбе облыстарында байқалған, елдің қалған бөлігінде жауын-шашын нормадан аз түскен. Жауын-шашынның біркелкі түспеуіне байланысты жаздық дәнді дақылдардың өсуі мен дамуы үшін метеорологиялық жағдайлар қанағаттанарлық болған. Жауын-шашын топырақта ылғал қорының қалыптасуын біршама жақсартқан.

Елдің **батысында** (Батыс Қазақстан және Ақтөбе облыстарында) жаздық бидай егістіктерінде «3-ші жапырақ» – «төменгі сабақ түйінінің пайда болуы» фазасы байқалған, Федоровка агропостының маңайында – «масақтану» фазасында, өсімдіктердің жағдайы тегіс жақсы, бидайдың биіктігі 10-27 см жетеді.

Солтүстікте (Ақмола, Солтүстік Қазақстан, Павлодар және Қостанай облыстарында), Ақмола облысында жаздық бидай егістіктерінде «көктеу» - «түптену» фазасы байқалған. Өсімдіктердің биіктігі 10-17 см., егістердің жағдайы көбінесе жақсы және қанағаттанарлық. Себілмеген (сүдігер) егістік алқаптарға органикалық тыңайтқыштар енгізілуде. Бұланды ауданындағы жаздық бидайдың бақыланатын учаскелерде нан бүргелерімен зақымдануы 10% дейін болған. Солтүстік Қазақстан облысында «көктеу» - «түйін тамырының пайда болуы» даму кезеңі байқалған. Өсімдіктердің биіктігі 10-19 см. Жағдайы өте жақсы және жақсы. Онкүндіктің басында Ғ. Мүсірепов ауданында азотты тыңайтқыштар енгізуге кіріскен. Павлодар облысында «көктеу» - «3-ші жапырақ», ерте себілген егістіктерде «түптену» фазаларында. Өсімдіктердің биіктігі 10-15 см жетеді, Қостанай облысында «көктеу» - «түптену» кезеңдері байқалған. Өсімдіктердің биіктігі 9-23 см., жағдайы өте жақсы және жақсы. Егістіктерде жаздық арпа «көктеу» - «3-ші жапырақ», Павлодар облысында «төменгі сабақ түйінінің пайда болуы» фазаларында. Жағдайы көбінесе жақсы және қанағаттанарлық.

Еліміздің **орталығының** (Қарағанды және Ұлытау облыстарында), бақылау учаскелерінде Қарағанды облысында жаздық бидайда «көктеу» - «түтікке шығу» фазасында. Бидайдың биіктігі 9-21 см. Жаздық арпаның даму кезеңі «3-ші жапырақ» - «төменгі сабақ түйінінің пайда болуы». Өсімдіктердің биіктігі 9-32 см, дақылдардың жағдайы өте жақсы және жақсы. Осакаровка МС маңайында жаздық бидайдың нан бүргелерімен зақымдануы 11-20% дейін болған.

Шығыста (Шығыс Қазақстан және Абай облыстарында) жаздық бидай егістіктерінде Абай облысында «түптену» - «төменгі сабақ түйінінің пайда болуы» даму кезеңі байқалған. Өсімдіктердің биіктігі 13-16 см жеткен. Егістіктерді арамшөптерге қарсы гербицидтермен емдеу жүргізілуде. Шығыс Қазақстан облысында «3-ші жапырақ» - «түптену» кезеңі байқалған. Өсімдіктердің биіктігі 12-16 см. Жаздық дақылдардың жағдайы өте жақсы және жақсы.

Оңтүстік және оңтүстік-шығыста (Алматы, Жетісу, Жамбыл және Түркістан облыстарында), Алматы облысының бақылау учаскелерінде жаздық арпаның биіктігі 14-53 см, кеш себілген егістіктерде 10 см дейін жеткен. Жетісу облысында «төменгі сабақ түйіннің пайда болуы» даму кезеңінде, өсімдіктердің биіктігі 13-42 см. Жамбыл және Түркістан облыстарында жаздық арпаның ерте себілген егістіктерінде «дәннің сүттенуі» даму кезеңі байқалған. Өсімдіктердің биіктігі көбінесе 51-ден 64 см дейін болған.

Маусымның бірінші онкүндігінде күздік бидай себілетін аудандарда өсімдіктердің өсуі мен дамуы үшін қолайлы жағдайлар болған. Күздік бидайда «гүлдену» - «дәннің сүттенуі», Жамбыл облысында «дәннің уыздануы» фазалары байқалған. Өсімдіктердің биіктігі 71-ден 79 см дейін, Түркістан облысында 88 см дейін болған.

Оңтүстікте және оңтүстік-шығыста күріштің жағдайы жақсы. Даму фазасы «3-ші жапырақ» - «түптену», өсімдіктердің биіктігі 27 см жетеді. Бақылау учаскелерінде күріш чектерінен су ағызылуда.

Республиканың оңтүстігінде және оңтүстік-шығысында алма бақтарында «жемістердің қалыптасуы» - «сабақтарының өсуінің соңы» даму кезеңдері жалғасуда. Жеміс дақылдарының жағдайы (шие, алмұрт, алма ағашы) тегіс жақсы, алма ағашын химиялық өңдеуге және нәрлендіріп суаруға кіріскен.

Оңтүстік пен оңтүстік-шығыста (жоңышқа, беде) көпжылдық шөптер егістіктерінде «масақтану» - «бірінші ораудан кейін қайта өсу», кезеңі байқалады, шөптердің жағдайы жақсы және қанағаттанарлық.

Өткен онкүндіктің соңында жайылымдық мал шаруашылығы аймағында жайылымдар әлсіз және орташа тапталған. Онкүндіктің соңғы күнінде жайылымдағы шөптердің жалпы жағдайы көбінесе жақсы және қанағаттанарлық. Шөптердің өте жақсы жағдайы Ақтөбе және Алматы облыстарының жеке аудандарында байқалған.

Топырақтың метрлік қабатындағы топырақтың өнімді ылғал қоры қиыр батыста, солтүстік-батыста, солтүстікте, оңтүстікте, шығыста, оңтүстік-шығыста және орталықтың жеке аудандарында оңтайлы және қанағаттанарлық болып қалыптасқан. Елдің солтүстік-шығысында, солтүстікте, оңтүстікте және батыста жеке бақылау пункттерінде ылғалдың жеткіліксіз жағдайлары байқалған.